

tres fortes castra Philistinorum, & hanferunt aquam de cisterna Bethleem, que erat iuxta portam: & attulerunt ad David, 2. Regum 23. num. 16. Valde mirum, quod tres homines pertranseant per conglomerata hostilia agmina, & nullus eis se opponat, viamque intercludere conetur. Iosephus apud Abulensem: Reuersi sunt per media inimicorum castra, obstupescens Philistinis, eorum fiduciam, ac animositatem. Quae enim audenter, ac animose fiunt, alios in admirationem rapiunt, vt nullus eis obfistere, ac repugnare audeat, sed cuncti cedunt, & acquiescunt.

Quod generose sit, nullus ei contradicere audeat.

Ioseph.

QUESTIO XIII.

Quare cum vnus surdus, & mutus ab Euangelista scribatur sanatus, tamen pluraliter clamant: surdos fecit audire, & mutos loqui.

99. Carthuf. Matth. 13.

RESPONDET primò Carthusianus, quòd quamuis D. Marcus non exprimat, hic nisi curationem vnus, tamen quando Christus ipsum curauit sanauit & alios multos surdos, & mutos, ac cecos, & debiles, vt habetur Matth. 15. n. 30. sed D. Marcus scribit de vno, cuius curatio solemnitas facta est, & multa mysteria figurauit, eratq; mirabilior, quia in vno homine tria signa simul facta videntur, dum obsessus liberatur, surdus auditum, & mutus loquelam recuperat. Ac proinde, cum multi surdi, & muti hic fuissent sanitati restituti, ideo populus proclamabat, vt dixi in expositione, surdos fecit audire, & mutos loqui.

Ratio litteralis.

100. Anselm.

Secundò D. Anselmus. Vnum opus vident, vnum hominem mutum, & surdum sanatum; & tamen turbæ proclamant: Bene omnia fecit. Ex hoc enim opere præclare gesto, quod vident, bona, & religiosa suspicione quadam, omnia reliqua an tea facta, proba & iusta præsumunt, & astruunt. Ex præsentibus bene peractis, quæ conspiciunt, omnia retroacta, perlucidè, ac pulchrè, pia coniectura, inde deducunt, & censent. Discant, discant ex hoc homines documentum magnum, ne vagè, ac sinistrè de aliis iudicent, vt cum probum opus in proximo intueantur, inde, quadam pia illatione, præterita illius facta ritè, ac doctè per soluta autument, atque rimentur.

Ex vno bono opere reliqua antea facta bona iudicentur.

101. Barradas.

Tertiò Barradas ait: Sumi numerum singularem pro plurali. Animus gratus semper adauget, & amplificat beneficium; & cum vnus esset sanatus, proclamationes, ac gratiarum actiones, tanquam si plures essent sanitati restituti, persoluuntur; vnum enim beneficium tanquam multa æstimant, ac appendunt.

Gratus semper accepta beneficia gratificat.

103. Ierem. 32.

Recensens Ieremias beneficia populo suo exhibita, ait cap. 32. num. 20. Qui posuisti signa, & portenta in terra Aegypti vsque in diem hanc. Quomodo dicit vsque in diem hanc, cum iam per tot ægenturias annorum illa essent perpetrata? Forte

quia portenta illa, apud Aegyptios facta, modo perseverant? Nonne omnia illa transferunt: transferunt quidem, vt conuersio aquarum in sanguinem, tenebræ factæ, muscæ, ranæ, grandines, & mortes. Quomodo vsque in hodiernum diem? Transferunt quidem, sed eorum memoria ita erat alta Prophetæ mente defixa, vt pro illis gratum se exhiberet, ac si in præsentia extarent, ac facta fuissent. Fauet D. Thomas: Ponit, inquit, Prophecia beneficiorum exhibitionem in liberatione miraculosa, vsque in diem hanc tria signa complentur.

Gratus semper tenet in mente beneficia concessa.

D. Thom.

CAPVT IV.

Saturantur quatuor millia.

Marci 8. n. 1. In diebus illis iterum cum turba multa esset, nec haberent, quod manducarent, conuocatis Discipulis, ait illis.

VERSIONES.

Theophylact. In diebus illis, cum turba admodum multa esset, nec haberent, quod manducarent, accersitis ad se Iesus Discipulis suis, ait illis.

Arius. Omnino multa turba existente, Nec esset quidquam, quod ederent. Græcus. Cum aduocasset Discipulos suos.

ALTER TEXTVS.

Matth. 15. Iesus autem conuocatis Discipulis suis dixit.

EXPOSITIO I.

POSTQVAM Dominus quam plures mutos, cæcos, claudos, debiles, & alios multos sanauerat, de quo maxime admiratæ fuerunt turbæ, vt scribit D. Mattheus cap. 15. num. 31. & immediatè narrat hoc magnum miraculum, in quo Dominus saturauit quatuor millia hominum præter mulieres, & paruulos; quod vt notat D. Chryostomus homil. 8. in Marcum, distinctum est ab illo alio de quinque panibus Matth. 14. Ioan. 6. num. 1. vt consideranti ex multis circumstantiis patebit.

I.

Matth. 15. Miraculum hoc distinctum ab illo Ioan. 6.

Chryost. Matth. 14. Ioan. 6.

2.

Matth. 15.

In diebus illis, hoc est, non eodem die, quo Dominus venit ad mare Galilææ, de quo Euangelista egit supra cap. 7. num. 31. sed trium dierum spatium interposito, vt patet ex versu sequenti, & Matth. 15. num. 30. In quibus diebus Dominus multos sanauit. Iterum respicit Euangelista superius miraculum de quinque panibus cap. 6. n. 34.

Cap. IV. Saturantur quatuor millia. 57

Vatablus.

vt denoret, hoc esse ab illo distinctum miraculum. Cum turba multa esset. Vatablus. Cum turba admodum multa. Facit hoc Euangelista, vt miraculi amplitudinem consideremus. Ne haberent, quod manducarent. Quod secum asportauerant, tribus diebus consumptum erat. Conuocatis Discipulis. Priusquam aliquid agat, negocium vult cum suis Discipulis conferre, verbis vltro, citroque prolatis vt ad miraculum ipsos faciat attentiores.

Apostolis accepisset, Intrauit cum illis in templum, ambulans, & exiliens, & laudans Deum. Act. 3. num. 8. cur cum bases eius consolidatæ sunt, non statim in domum suam vadit, vt ille alius sanatus paralyticus Luc. 5. num. 25. Vel cur non cucurrit ad parentes; cognatos, & amicos, vt suam felicem recuperatam valetudinem illis aperiat, & manifestet? Vel cur non statim ipse primò volat ad templum gratias acturus Deo; sed cum illis intrat? Chryostomus homil. 8. in Acta. Et qui sanatus est, deinde cum Apostolis erat; & ingressus est cum illis, ambulans in templo. Vide quomodo non solus erat. Cum homo vidisset tantam potestatem, virtutem, beneficentiam in Apostolis, non solus erat, sed cum illis intrat, eos sequitur, eorum comitatu vult adherere.

Act. 3.

Luc. 5.

Chryost. Ex nostro bono mouemur ad alterum sequendum.

6.

1. Reg. 18. Si dona dantur, amicitia factus inuenitur.

QUESTIO I.

Quare tanta turba Christum sequebatur?

3. Seleucus.

RATIONES, quas dedi in miraculo de quinque panibus tom. 3. cap. 33. num. 16. hic omnes possunt adaptari. Turba, ait D. Basilii Seleucus Orat. 33. sequebatur morborum depulsores, nam, vt ait D. Matth. 15. num. 30. & accesserunt ad eum turba multa habentes secum multos, cecos, claudos, debiles, & alios multos; & proiecerunt eos ad pedes eius, & curauit eos, ita vt turba admirarentur. Cum ergo Dominus salutem, ac sanitatem, totque beneficia in turbas conferret, inde omnes maxime mouebantur, vt eum sequerentur. Plurimum enim beneficentia animos alliccit, ac attrahit, vt alteri adhaereas, ab eoque non recedas: ipsa enim valde pulchrum, ac elegantem suum reddit largitorem.

Matt. 15.

Suo libro, ac commodo homines maxime trahitur.

4. Cantic. 5.

Magno amore vulneratà de domo sua exiit sponsa, multaque sedulitate Dilectum suum quaerit: Quæsiui, & non inueni. Cantic. 5. num. 6. maximeque eius elegantiam, ac pulchritudinem apud filias Ierusalem celebrat: Dilectus meus candidus, & rubicundus, electus ex millibus. num. 10. Et iterum num. 16. Totus desiderabilis. Eius corporis partes, vt valde speciosas decantat. Caput aureum; coma eius sicut elate palmarum. De manibus. Manus illius tornatiles aureæ, plene hyacinthis. num. 14. Cur anima sancta modò tam vehementissimè suum perscrutatur Dilectum, eiusque speciosam formam decantat? Manus eius tornatiles, dicit, seu vt habet Hebræus, rotunditates. Tigurina, Manus eius orbis aurei, propter promptitudinem, ac facilitatem ad largiendum, plene hyacinthis, id est donis, beneficiis, ac miraculis. Iustus Origelitanus ibi. Tornatiles plene hyacinthis. Quia, scilicet Christi manus, assidue se versabant, & volebant ad varia, & omnigena opera misericordiae: nunc enim suscitabant mortuos, nunc illuminabant cecos, nunc multiplicabant panes, nunc aquam mutabant in vinum, nunc Eucharistiam dabant. Ecce cur modò tam raro, ac miro affectu, vt forte similis non inueniatur, inter custodes à quibus vulneratur, suam Dilectum inquirat. Ecce cur modò tam eximie eius decorem decantat. Manus eius tornatiles, plene hyacinthis. Cum tam beneficium donis, & miraculis recogitet, supra modum ardentissimo nixu ipsam, ipsam quaerit, ac scrutatur, ipsamque vult sequi, ipsique adherere. Dilectus, in quo tanta donorum largitas, prodibat; ac apparebat, modò sponsæ valde suauis, ac pulcher visus; qui nunquam antea similiter tam decorus, ac modò, cum Manus eius plene hyacinthis, tanta munerum exhibitione se se diffundens.

Hebræus. Tigurina.

Origelitanus.

Beneficentia impellit, vt alterum vehementer sequatur.

5.

Mendicus ille, claudus ab vtero matris suæ, qui ad portam templi sedebat, cum sanitatem ab

QUESTIO II.

Quare Christus D. Apostolos vocat in consilium.

NON statim Christus D. ad miraculum processit, sed Apostolos suos vocat, veluti cum illis rem pertractans. Ad quid hoc? Respondet primò D. Chryostomus homil. 54. in Matth. Cur miraculum non facis? Ve, inquit, verbis de hac re vltro, citroque daris attentiores fiant Discipuli, & fidem suam ostendentes, peterent panes produci. Adeo tarda est humana conditio ad percipienda Dei beneficia, vt necesse sit, modos quaerere, vt illa videat, & consideret. Vocat Discipulos suos, vt attentiores fiant ad percipiendum miraculum. Deinde per pondera Dei benignitatem, vt & fidem suam ostendentes peterent panes produci. Maxime vult Deus nostris orationibus exorari, quò nobis offerat occasiones, vt ab eo dona petamus, quibus ditatis saturemur.

7.

Chryost.

Vult Deus, vt enim pro donis exortemur.

8.

Hieron.

Principes, ac Magistri accipiunt consilium ab inferioribus.

Genes. 40. Exod. 18.

Anthiochus, Solus Deus consilio non eget.

Secundò D. Hieronymus. Conuocat Discipulos suos, & quod facturus est, loquitur. Vt magistris exemplum tribuat, cum minoribus, atque discipulis communicanda esse consilia. Dat exemplum Dominus, vt principes, ac magistri non dedignentur colloqui cum inferioribus, ac discipulis, & capere cum eis rerum agendarum consilium, cum ipse de turbæ saturatione cum Discipulis rem pertractet. Tanto documento ne pudeant magni à minoribus suscipere consilia. Sic Pharaò à Ioseph accepit, Gen. 40. num. 37. Et Moyses à Iethro socrero suo Exod. 18. num. 24. Quicumque enim à prudenti debet consilium sumere, & non contemnere. D. Antiochus homil. 83. In quocumque, ait, negotio non mediocri opera feceris pretium, remque Deo magnopere acceptam, si consilium expectes. Nemo enim inuenitur, qui non indigus sit consiliariis, nisi Deus solus, penes quem est omnis sapientia; nam omnis homo indigus est proba consultationis, vt pro halitu, quem ore efflat, ac spirat, vt nos diuina scriptura erudiunt. Omnia fac cum consilio; qui talis est, nunquam aberrat à scopo. Consilium